

تۇرپاندىن قېزىپ چىقىرىلغان ئۇيغۇر تىلىدىكى قەدىمكى خرىستىئان تېكىستلەر

مىلادىيە 1902--1914 يىلى گېرمانىيەدىن چىققان «تۇرپان ئېكسپېدىتسىيە»دىكى ئارخېئولوگلار تۇرپاندىكى بۇلايىق دېگەن مۇناستىر ئورنىدىن قەدىمكى يوغان بىر كۈتۈپخانىنى قېزىپ چىقارغان. كۈتۈپخانا بىرنەچچە تىلىدىكى 30000 دوكلات قىسىملىرى - خەنزۇ تىلىدىكى 6000، توخارىيان تىلىدىكى 4000، سانسكرىت تىلىدىكى 8000، شۇنداقلا سىرىيا تىلى، سوگدى تىلى ۋە ئۇيغۇر تىلىدىكى 1000 دوكلاتنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. سىرىيا، سوگدى ۋە ئۇيغۇر تىلىدىكى دوكلاتلار سىرىياك يېزىقتا پۈتۈلگەن، بارلىق مەزمۇنلىرى مەسھ يولى توغرىلۇقتۇر. بۇ چوڭ خەزىنە بولغان ماتېرىيال بىرلىن شەھىرىگە ئېلىپ كېلىنگەن، بىرنەچچە ئورۇنلاردا ساقلانغان.

ئۇيغۇر تىلىدىكى بىر دۇئا

سول تەرەپتىكى بۇ ئۇيغۇر تىلىدىكى ماتېرىيال (U4910) ھۆججىتى ياكى TII B28 ھۆججىتى دېيىلىدۇ (تۆۋەندىكى دۇئانى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ):

«بىزنىڭ تەلەپلىرىمىزگە، بىزنىڭ ئارزۇلىرىمىزغا قۇلاق سال. سەن ئانىسىزلىرىمىزنىڭ ئانىسىسىن، ئاتىسىزلىرىمىزنىڭ ئاتىسىسىن. بىزدەك بىچارىلەرنىڭ تايانچىسىسىن. سەن بارلىق ئۈمىدسىزلىرىمىزنى ئۈمىدئار قىلغۇچىسىن. سەن بارلىق دەردمەنلەرنى، زۇلۇمغا ئۇچرىغانلارنى دەردتىن، زۇلۇمدىن ئازاد قىلغۇچىسىن. سەن يەنە خەتەرلىك كېسەللەرگە گىرىپتار بولغانلارنىڭ كېسەللىرىگە، يارىلانغانلارنىڭ يارىلىرىغا شىپالىق بەرگۈچى... تېۋىپسىن. سەن يەنە بارلىق گۇناھكارلارنى گۇناھلىرىدىن ئازاد قىلغۇچى پەرۋەردىگارسەن...»

دانىشمەنلەر مەسھكە ئىبادەت قىلىدۇ

ئوڭ تەرەپتىكى قەدىمكى ئۇيغۇرچە پۈتۈلگەن بۇ تۆت بەتتە (بىرلىن مۇزىيىدىكى «تۇرپان توپلىمىسى» U9175) مەسھنىڭ تۇغۇلۇشى ۋە «شەرقىن كەلگەن دانىشمەنلەر»نىڭ مەسھكە ئىبادەت قىلىشى توغرىسىدىكى بايان خاتىرىلەنگەن. ئىنجىل، «ماتتا» 12-1: بىلەن سېلىشتۇرۇڭ؛ بۇ باياننىڭ كۆپ تەپسىلاتلىرى ئىنجىلدىكى ئەسلىي بايان بىلەن ئويۇخۇشاش (ئۇنىڭدىن باشقا بەزى «رىۋايەت»لەرمۇ تېپىلىدۇ). تەرجىمىسى تۆۋەندە: -

دانىشمەنلەر: «بىز بېرىپ شۇ ئۇلۇغ زاتقا ئىبادەت قىلماقچىمىز!» - دېدى.

شۇ چاغدا ھېرود پادىشاھ ئۇلارغا ئەمر قىلىپ: «ئەمدى، قەدىرلىك ئوغۇللىرىم، سىلەر بېرىپ ئوبدان سۇرۇشتۇرۇپ ئۇنى تېپىڭلار. تاپقان ھامانلا قايتىپ كېلىپ مېنى خەۋەرلەندۈرۈڭلار. مەنمۇ بېرىپ ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلماقچىمەن» - دېدى. دانىشمەنلەر بېرۇسالىمدىن چىقىشى بىلەنلا ھېلىقى يۇلتۇز ئۇلارغا ئايان بولۇپ، ئۇلار بىلەن بىللە ماڭدى. ئۇلار بەيت-لەھەمگە يەتكەندە، يۇلتۇز توختىدى، يەنە ماڭمىدى. دانىشمەنلەر دەل شۇ يەردە مەسھ بولغان خۇدانى تاپتى؛ ئاندىن تىترىگەن ھالدا ئۇنىڭ ئالدىغا كىردى. يۈك-تاقلىرىنى ئېچىپ ھەدىيەلىرىنى ئېلىپ سۇنۇشتى. ھەدىيەلىرى ئۇچ خىل بولۇپ، ئالتۇن، مەستىكى ۋە مۇرمەككىدىن ئىبارەت ئىدى؛ ئۇلار ئىبادەت قىلىپ، تەشەككۈر ئېيتىپ مەدھىيە ئوقۇشتى. چۈنكى ئۇ ئۇلارنىڭ پادىشاھى، مەسھ بولغان خۇداسىدۇر...!

شۇ چاغدا خۇدانىڭ بىر پەرىشتىسى دانىشمەنلەرگە كۆرۈنۈپ ئۇلارنى باشقا يول بىلەن يېتەكلىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ھېرود پادىشاھ بىلەن قايتا كۆرۈشمىدى... ھېرود دانىشمەنلەرنىڭ باشقا يول بىلەن قايتقىنىنى كۆرۈپ غەزەبلىنىپ... «بېرىپ، پادىشاھلىقىدىكى تېخى ئىككى باشقا كىرىمگەن ئوغۇل-قىزىلارنىڭ ھەممىسىنى ئۆلتۈرۈۋېتىش!» - دەپ بۇيرۇدى... لېكىن خۇدانىڭ بىر پەرىشتىسى يۈسۈپنىڭ چۈشىدە ئۇنىڭغا كۆرۈنۈپ، مۇنداق بۇيرىدى...

